

UCHWAŁA NR III/21/2024
RADY POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

z dnia 17 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 -2030

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 107), w związku z art. 19 pkt 16 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023r. poz. 901 ze zmianami) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U z 2024r. poz. 424) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 - 2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchyla się Uchwałę Nr XXXIX/403/2022 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 29 sierpnia 2022r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022 - 2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Będzińskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Będzińskiego

Jan Powalka

Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2030

Będzin, 2024 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1.Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Będzińskiego.....	5
2. Podstawy prawne Programu	10
3. Cele Programu	11
4. Kwalifikacja uczestników Programu	12
5. Reguły uczestnictwa w Programie.....	15
6. Zawartość merytoryczna Programu – główne obszary oraz kierunki działań podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową	16
7. Sposób realizacji Programu	18
8. Ocena przebiegu i efektów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	19
9. Źródła finansowania Programu	19
10. Monitoring i ewaluacja Programu.....	20
Zakończenie	21
Spis wykresów	23
Spis tabel	23

WSTĘP

Przemoc domowa stanowi jeden z istotnych problemów społecznych w wymiarze ogólnopolskim, jak również regionalnym. Zjawisko to wpływa degradująco na jakość życia wszystkich osób poddanych jego oddziaływaniu, stąd też konieczne jest podejmowanie wielowymiarowych i kompleksowych działań na rzecz niwelowania skali jego występowania oraz zmniejszanie negatywnego oddziaływania na życie jednostek i grup społecznych dotkniętych tym problemem. Stosowanie przemocy wobec człowieka ma negatywne konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu psychicznego oraz umiejętności współżycia z innymi ludźmi.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest interwencją stosowaną wobec sprawców przemocy domowej. Polega on na zastosowaniu oddziaływań edukacyjnych, socjalizacyjnych oraz psychologicznych mających wpływ na zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc.

Zgodnie z art. 6 ust 4 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005r. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Powiat Będziński realizuje taki program od 2007r. Z uwagi na konieczność aktualizacji i dostosowania zawartości Programu do obowiązujących przepisów prawa został opracowany nowy dokument na lata 2024 - 2030.

Zawartość merytoryczna programu jest zgodna z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163). Program skorelowany jest również z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024-2030, Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 oraz Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025. Niniejszy Program został opracowany z uwzględnieniem „Zaleceń dotyczących opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na terenie województwa śląskiego na lata 2024-2030”.

Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową ma na celu powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Pod pojęciem przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

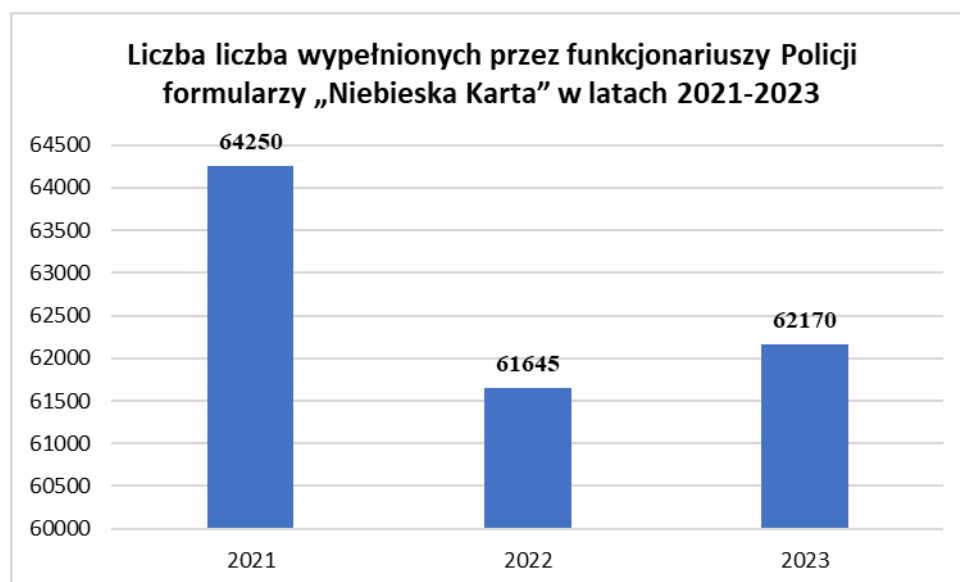
- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Opracowanie celów i założeń Programu zostało poprzedzone sporządzeniem diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Będzińskiego w oparciu o dane zebrane z Komendy Powiatowej Policji w Będzinie, Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Program określa adresatów działań, procedury kwalifikacji uczestników Programu, obszary treści edukacyjno-korekcyjnych oraz reguły uczestnictwa w Programie.

1. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU BĘDZIŃSKIEGO

Podstawowym źródłem danych na temat przemocy domowej są statystyki policyjne. Z analizy statystyk Komendy Głównej Policji z realizacji procedury „Niebieskiej Karty-A” wynika, iż w 2023 r. liczba wypełnionych przez policję formularzy „Niebieska Karta” wyniosła – **62 170**. Liczba osób doznających przemocy domowej wyniosła ogółem 77 832, z czego 51 631 stanowiły kobiety, 17 039 osoby małoletnie, zaś 9 162 mężczyźni. W 2022 r. dane były zbliżone, formularzy „Niebieska Karta-A” wypełniono ogółem **61 645**. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 71 631, w tym 51 935 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 10 982, a mężczyźni 8 714.

Z policyjnych statystyk wynika, że pomimo, iż liczba przypadków przemocy domowej spada od 2014 r. (liczba wypełnionych Niebieskich Kart-A wynosiła ogółem 77 808, a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105 332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie.

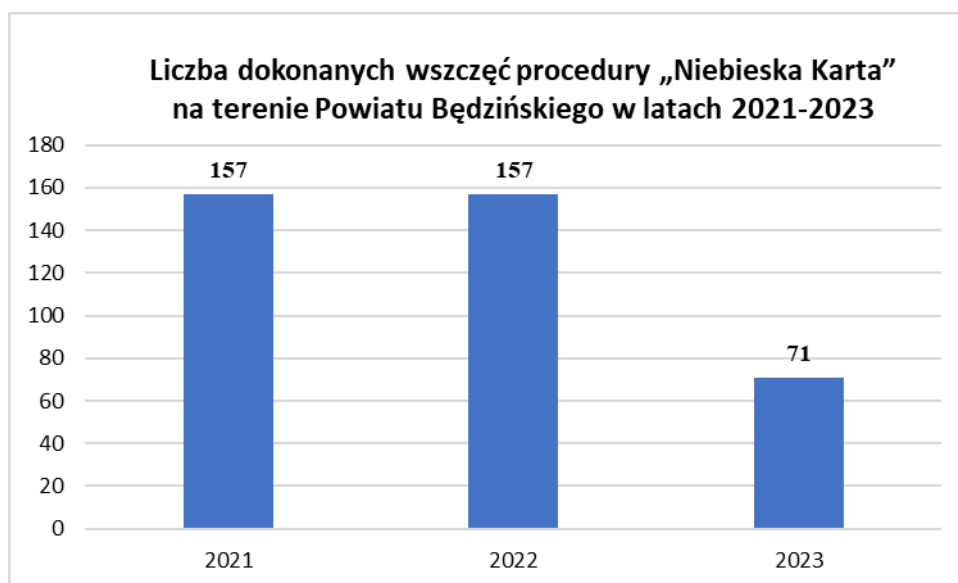
Wykres 1 Zestawienie - liczba wypełnionych przez funkcjonariuszy Policji formularzy „Niebieska Karta” w latach 2021-2023

Źródło: Komenda Główna Policji

W 2023 r. odnotowano wzrost ogólnej liczby osób stosujących przemoc domową, liczba ta wyniosła **63 016** osób, co w stosunku do roku 2022 dało wzrost o **772** osoby (w 2022 r. było tych osób **62 244**). Analizując dane dotyczące osób stosujących przemoc domową, oraz tych wobec których istnieje podejrzenie, że stosując przemoc domową wynika, że najliczniejszą grupę stanowią mężczyźni.

Zjawisko przemocy domowej jest problemem społecznym zauważalnym na terenie Powiatu Będzińskiego. W 2021 r. policjanci na terenie powiatu podjęli **2411** interwencji domowych, w 2022 r. – takich interwencji było **854**, natomiast w roku 2023 r. liczba ta wynosiła **2194**.

W 2021 r. na terenie Powiatu Będzińskiego **157** razy wszczęto procedurę Niebieskiej Karty, w 2022 r. liczba ta wyniosła również **157**, natomiast w 2023 r. **71**. Z przedstawionych danych wynika, iż na terenie Powiatu Będzińskiego w ostatnim roku nastąpił spadek dokonanych przez funkcjonariuszy policji wszczęć procedury „Niebieska Karta”.

Wykres 2 Zestawienie - liczba dokonanych wszczęć procedury „Niebieska Karta” na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2021-2023

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Będzinie

Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w 2021r. w Powiecie Będzińskim wynosiła **176**. Najczęściej osobami pokrzywdzonymi w wyniku przemocy domowej były kobiety - **132**. Dla porównania w 2022r. liczba ofiar przemocy domowej wyniosła - **180**, w tym **151** to kobiety. W 2023r. łączna liczba osób pokrzywdzonych wyniosła **87**, w tym **60** to kobiety.

Analizując dane dotyczące osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej można zauważyć, że osobami stosującymi przemoc w zdecydowanej większości byli mężczyźni. W 2021r. liczba mężczyzn stosujących przemoc wynosiła - **142**. W 2022 r. liczba mężczyzn - sprawców przemocy wyniosła **154**. Natomiast w 2023 r. mężczyzn stosujących przemoc domową było **62**.

Z informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Będzińskiego wynika, iż w 2023 r. objęto pomocą społeczną z powodu przemocy łącznie – **101** rodzin. Pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej sporządzili w minionym roku **171** „Niebieskich Kart”.

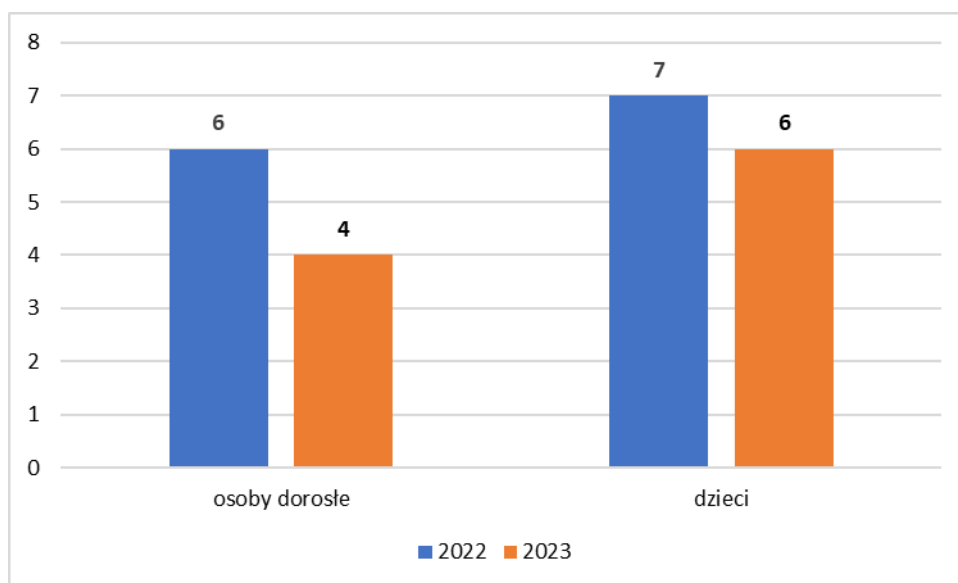
<i>Gmina</i>	<i>Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”</i>	<i>Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy</i>
Będzin	20	12
Czeladź	39	12
Wojkowice	1	0
Sławków	18	24
Mierzęcice	14	17
Psary	36	34
Siewierz	20	1
Bobrowniki	23	1

Tabela 1 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy oraz liczba wszczęć procedury „Niebieska Karta” w 2023 r.

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu

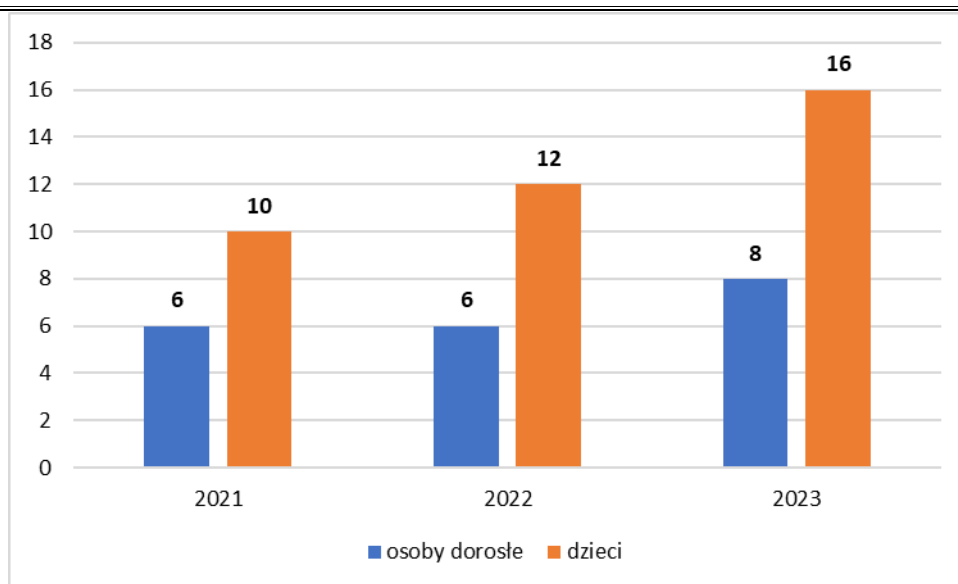
O tym, że przemoc domowa jest problemem aktualnym świadczy także liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Będzinie oraz z Diecezjalnego Domu Matki i Dziecka „Caritas” w Sosnowcu.

W 2022 r. z pobytu w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Będzinie skorzystało **13** osób, w tym **5** kobiet, **1** mężczyzna i **7** dzieci. W 2023 r. taką formą wsparcia objęto **10** osób, w tym **2** kobiety, **2** mężczyzn i **6** dzieci. Powyższe dane prezentuje wykres 3.

Wykres 3 Zestawienie - liczba osób korzystających z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Będzinie w latach 2022-2023

W 2021 r. w Diecezjalnym Domu Matki i Dziecka „Caritas” w Sosnowcu schronienie uzyskało **16** osób, w tym **6** kobiet i **10** dzieci, w 2022 r. wsparciem objętych zostało **18** osób w tym **6** kobiet i **12** dzieci, natomiast w 2023 r. schronienie i pomoc **24** osoby w tym **8** kobiet i **16** dzieci. Z powyższych danych wynika, iż rośnie liczba osób korzystających ze wsparcia i pomocy Diecezjalnego Domu Matki i Dziecka „Caritas”.

Wykres 4 Zestawienie - liczba osób korzystających z Diecezjalnego Domu Matki i Dziecka „Caritas” w latach 2021-2023

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawą prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych jest:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424);
2. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
3. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164);
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17).

Program wpisuje się również w:

1. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjęty Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 09.11.2023 r.
2. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025 przyjęty Uchwałą Nr XXV/293/2021 Rady Powiatu Będzińskiego z dnia 26 kwietnia 2021 r.

3. CELE PROGRAMU

Zgodnie z § 2 Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163) zostały opracowane cele Programu. Uczestnicy w trakcie Programu będą nabywać umiejętności kontrolowania swoich zachowań w celu wyeliminowania tych prowadzących do przemocy i zastąpienia alternatywnymi zachowaniami opartymi na budowaniu konstruktywnych relacji z osobami najbliższymi. W związku z powyższym został wyznaczony cel priorytetowy:

powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową od dalszego jej stosowania

Aby osiągnąć założony cel, opracowane zostały również cele szczegółowe takie jak:

- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych wśród odbiorców programu;
- zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

4. KWALIFIKACJA UCZESTNIKÓW PROGRAMU

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową skierowany jest do dorosłych mężczyzn i kobiet, stosujących wszelkie formy przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej) wobec współmałżonki (współmałżonka), partnerki (partnera), rodzeństwa, rodziców, osób starszych, dzieci własnych lub przysposobionych, albo wobec innych osób zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym. Mogą to być osoby, które przeszły lub przechodzą właśnie przez tryby wymiaru sprawiedliwości, jak i osoby, które samodzielnie zgłoszą się do uczestnictwa.

Warunkiem przyjęcia osoby do grupy korekcyjno-edukacyjnej jest uznanie przez osobę stosującą przemoc faktu jej stosowania we własnej rodzinie.

Nabór uczestników będzie odbywał się na podstawie skierowania przez zespół interdyscyplinarny lub inne instytucje (sąd, policja, ośrodki pomocy społecznej, zakład karny, itp.) do uczestnictwa w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową ma obowiązek:

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych w przepisach ustawy;
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Istnieje możliwość dobrowolnego zgłoszenia do uczestnictwa w programie na podstawie pisemnej zgody uczestnika i jego zobowiązania do uczestnictwa w programie. Zaświadczenie o zgłoszeniu się do udziału w programie oraz zaświadczenie o ukończeniu programu są wydawane przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie działającego z upoważnienia Starosty Będzińskiego.

Do uzyskania zaświadczenia o ukończeniu programu wymagane jest uczestnictwo w co najmniej 75% godzin zegarowych zaplanowanych w ramach programu, potwierdzone przez prowadzącego.

Uczestnictwa w Programie odmawia się osobom:

- z zaburzeniami psychicznymi;
- z zaburzeniami osobowości (osobowość antyspołeczna, osobowość pograniczna);
- uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, które nie zakończyły programu psychoterapii uzależnień.

Odmowa do uczestnictwa w programie następuje w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego prowadzonego podczas zajęć indywidualnych, które są pierwszym etapem realizacji Programu.

Diagnoza kandydatów dokonywana przez realizatora programu powinna uwzględniać następujące informacje:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc domową,
- formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- informacje o aktualnej sytuacji życiowej i funkcjonowaniu uczestników Programu w środowisku (sytuacja rodzinna, mieszkaniowa, zawodowa, zdrowotna),
- doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,

-
- dane dotyczące kontaktów z wymiarem sprawiedliwości (skazania wyrokiem sądu, pobyty w zakładzie karnym),
 - motywacja kandydata do wzięcia udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych.

Za uczestnika Programu korekcyjno-edukacyjnego przyjmuje się osobę, która podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje reguły określone w programie, zobowiąże się do zaprzestania stosowania przemocy przy jednoczesnym poszanowaniu zasad współżycia społecznego oraz rozpocznie udział w spotkaniach indywidualnych lub grupowych.

5. REGUŁY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE

Po zakończeniu I etapu kwalifikacji do Programu uczestnicy zobowiązani są do podpisania indywidualnego kontraktu, określającego zasady uczestnictwa w programie.

Kontrakt zawiera:

- informacje dotyczące: formuły grupy, czasu trwania zajęć, zakresu tematycznego zajęć, możliwości korzystania z konsultacji indywidualnych dla uczestników w zależności od zgłaszanych potrzeb, ewentualnych absencji, warunków ukończenia programu;
- uznanie faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie;
- zobowiązanie do systematycznej obecności na zajęciach (obowiązek podpisywania listy obecności na każdym ze spotkań oraz uczestnictwo na poziomie co najmniej 75% godzin zegarowych na zajęciach jako warunek ukończenia programu);
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny;
- zobowiązanie do bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach;
- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu, zażywania narkotyków lub innych środków odurzających;
- zobowiązanie uczestnika do utrzymywania kontaktu z realizatorem przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w programie w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu;
- podstawy wykluczenia z programu.

W przypadku nieprzestrzegania reguł programu, niestosowanie się do zasad panujących w grupie i brak odpowiedniego poziomu obecności na zajęciach uczestnik może zostać wykluczony z dalszego uczestnictwa w programie.

6. ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA PROGRAMU – GŁÓWNE OBSZARY ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANE WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Zawartość merytoryczna Programu skoncentrowana jest na realizacji założonych celów. Tematyka zajęć powinna być zgodna z § 2 Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163) oraz z aktualnymi „Zaleceniami dotyczącymi opracowania i realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na terenie województwa śląskiego na lata 2024-2030” i obejmować będzie następujące obszary:

- a) społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej** – powiązania między przemocą a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między kobietami i mężczyznami oraz rodzicami i dziećmi,
- b) problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich** – potrzeby osób stosujących przemoc dotyczące władzy i kontroli, zaprzeczanie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie osób doznających przemocy, proces wiktylizacji, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych, rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje,
- c) planowanie i rozwijanie samokontroli** – mechanizmy agresywnych zachowań, zaprzeczanie aktom przemocy i zniekształcanie obrazu minionych wydarzeń, zniekształcenie myślenia i unikanie świadomego wyboru oraz decyzji, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych, ćwiczenie technik powstrzymywania agresywnych reakcji,
- d) uzależnienia a problem przemocy** – rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i narkotyków, specyfika związku między nadużywaniem substancji chemicznych a stosowaniem przemocy, zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami rodziców, rozpoznawanie jak ślady bycia krzywdzonym przekształcają się we wrogość wobec innych,
- e) komunikacja interpersonalna** - zdolność do rozpoznawania oraz konstruktywnego wyrażania uczuć, intymność i umiejętność empatycznego słuchania innych i reagowania z szacunkiem, umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach

i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych,

f) promocja pozytywnych standardów i wartości życia rodzinnego – wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, szczerość i solidność, akceptowanie osobistej odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku i wsparcia oraz akceptacji dla uczuć, opinii, postępowania i przyjaciół partnerki/partnera, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków, partnerstwo ekonomiczne,

g) przemoc seksualna – rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę/partnera zachowań i sytuacji związanych z seksem jako ważnej formy przemocy,

h) dzieci, przemoc i wychowanie – wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci, uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich,

i) tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych – sprawcy przemocy powinni uczyć się pozytywnych zachowań wobec ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi i trudnościami w kontaktach interpersonalnych z takimi osobami,

j) możliwości podejmowania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie działań terapeutycznych – sprawcom przemocy należy przekazać informacje o możliwościach podjęcia takich działań.

Ćwiczenia praktyczne – dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

7. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

W każdym roku prowadzenia programu, przewiduje się zrealizowanie co najmniej jednej jego edycji. Zakłada się przeprowadzenie spotkań indywidualnych mających charakter diagnostyczny (w liczbie 1 godzina edukacyjna dla 1 uczestnika) oraz 60 godzin zajęć grupowych mających charakter edukacyjno-korekcyjny.

Zajęcia będą prowadzone w małych grupach liczących 10 – 15 osób w trybie ciągłym. Osoba dołączająca do programu niezależnie na jakim etapie realizacji do niego przystępuje, winna mieć możliwość zrealizowania wszystkich treści programowych,

Program przewiduje także możliwość korzystania z konsultacji indywidualnych przez uczestników w zależności od zgłaszanych potrzeb (zajęcia indywidualne stanowić mogą jedynie uzupełniającą formę pracy korekcyjnej).

Zajęcia będą miały charakter cykliczny, a przerwy pomiędzy zajęciami nie powinny być dłuższe niż tydzień.

8. OCENA PRZEBIEGU I EFEKTÓW ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH

Program będzie kończył się przeprowadzonym badaniem ewaluacyjnym przebiegu i efektów realizacji programu przy użyciu ankiety ewaluacyjnej. Ocena postępów wynikających z uczestnictwa w programie związana jest m.in. z wypełnieniem zobowiązań zawartych w kontrakcie określającym reguły uczestnictwa w programie. Głównymi kryteriami oceny warunkującymi ukończenie programu będą:

- obecność na zajęciach;
- aktywność na zajęciach;
- otwartość na uczestnika i przekazywane treści;
- zaprzestanie stosowania przemocy domowej;
- umiejętność wykorzystania nowej wiedzy i umiejętności w tworzeniu dojrzałych relacji w rodzinie;
- zachowanie abstynencji od substancji psychoaktywnych;
- przyjęcie odpowiedzialności za stosowaną przemoc;
- otwartość na korzystanie z pomocy.

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. W związku z powyższym środki na realizację zadania zapewnia budżet państwa poprzez przyznanie dotacji celowej.

10. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przebieg oraz efekty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych będą objęte działaniami monitorującymi. Nadzór nad realizacją programu będzie prowadzony poprzez utrzymywanie współpracy Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie z realizatorem programu oraz instytucjami kierującymi osobę stosującą przemoc domową do uczestnictwa w programie, a zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy domowej (sąd, policja, ośrodki pomocy społecznej, zespoły interdyscyplinarne, Zakład Karny w Wojkowicach). Realizator programu zobowiązany jest do składania corocznego sprawozdania z realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie.

Prowadzony monitoring będzie dotyczył oceny postępów i zachowania uczestników programu na poszczególnych jego etapach realizacji, jak również przez okres do 3 lat po jego ukończeniu.

Monitorowanie zachowań sprawców po zakończeniu programu będzie prowadzone poprzez utrzymywanie współpracy między innymi: z ośrodkami pomocy społecznej, z zespołami interdyscyplinarnymi, policją, sądem, zakładem karnym w celu pozyskiwania informacji o funkcjonowaniu osoby stosującej przemoc w środowisku rodzinnym.

ZAKOŃCZENIE

Zjawisko przemocy domowej z uwagi na wieloaspektowe konsekwencje uznawane jest nie tylko jako znaczący problem indywidualny lecz również jako niezwykle istotny problem społeczny.

Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności i wolności drugiego człowieka. Skuteczne przeciwdziałanie temu zjawisku oraz zapewnienie pomocy i wsparcia osobom, które ucierpiały w relacjach rodzinnych powinno zajmować kluczowe miejsce wśród zadań państwa, jak również samorządów powiatowych.

Diagnoza problemu przemocy na terenie Powiatu Będzińskiego pokazuje, że zjawisko to jest nadal problemem aktualnym, chociaż można zauważyć, że maleje liczba dokonanych przez funkcjonariuszy policji wszczęć procedury „Niebieska Karta”. W dalszym ciągu najliczniejszą grupę osób pokrzywdzonych stanowią kobiety i dzieci.

Programy korekcyjno-edukacyjne są integralnym elementem kompleksowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Głównym ich założeniem jest eliminacja zachowań przemocowych u osób stosujących przemoc, poznanie alternatywnych dla przemocy zachowań i ostatecznie zatrzymanie przemocy. Prowadzenie pracy z takimi osobami wymaga nie tylko wiedzy i umiejętności, ale także predyspozycji osobowościowych oraz determinacji. Program korekcyjno-edukacyjny jest formą oddziaływania na sprawców przemocy mającą na celu nauczanie samokontroli, wzrostu świadomości uczestników o możliwościach terapeutycznych, uznanie własnej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich. W ramach realizowanego programu uczestnicy mają możliwość pogłębienia wiedzy związanej z mechanizmami powstawania przemocy domowej, jej rodzajami, jak również kształtowania nowych umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów bez agresji i przemocy dzięki działaniom korekcyjno-terapeutycznym.

Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc domową został opracowany w celu powstrzymania osób stosujących przemoc od dalszego jej stosowania. Dotychczasowe doświadczenia z realizacji działań korekcyjno-edukacyjnych prowadzonych od 2007 r. na terenie Powiatu pokazują, że bardzo trudne jest nawiązanie

współpracy z osobą stosującą przemoc domową. Aby program mógł być realizowany konieczna jest współpraca i podejmowanie wspólnych działań z instytucjami zajmującymi się tematyką przemocy domowej m.in. ośrodkami pomocy społecznej, zespołami interdyscyplinarnymi, policją, sądem oraz Zakładem Karnym w Wojkowicach. Tylko w ten sposób możliwe jest przełamanie oporu i bierności osób, które potrzebują pomocy dla siebie i swoich bliskich.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zestawienie - liczba liczb wypełnionych przez funkcjonariuszy Policji formularzy „Niebieska Karta” w latach 2021-2023	5
Wykres 2 Zestawienie - liczba dokonanych wszczęć procedury „Niebieska Karta” na terenie Powiatu Będzińskiego w latach 2021-2023	6
Wykres 3 Zestawienie - liczba osób korzystających z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Będzinie w latach 2022-2023.....	8
Wykres 4 Zestawienie - liczba osób korzystających z Diecezjalnego Domu Matki i Dziecka „Caritas” w latach 2021-2023.....	9

SPIS TABEL

Tabela 1 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy oraz liczba wszczęć procedury „Niebieska Karta” w 2023 r.	7
---	---

UZASADNIENIE

Art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U z 2024r. poz. 424) stanowi, iż do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat należy między innymi opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Z uwagi na konieczność aktualizacji i dostosowania zawartości Programu do obowiązujących przepisów prawa został opracowany nowy dokument na lata 2024 - 2030.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie będzie realizatorem Programu, o którym mowa.